

LEGAL ADVICE CENTER OF THE UNIVERSITY CONNECTING THEORY AND PRACTICE IN LAW TRAINING

Tran Son Hai

Trung Vuong University

ROR iD: <https://ror.org/05xzsm645>

Email: haitrs@hotmail.com

Article History

Received: 14/7/2025

Reviewed: 05/8/2025

Revised: 26/8/2025

Accepted: 22/9/2025

Released: 30/9/2025

DOI:

<https://doi.org/10.64223/tvj.p2025.v1.i3.a50>

ORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0007-4526-296X>

The article clarifies the important role of the Legal Consulting Center at law training institutions in connecting theory and practice, thereby contributing to improving the quality of law training. The article also analyzes the current state of law teaching in Vietnam, which is still heavy on theory and lacks practical skills, reducing the ability of students to practice after graduation. Based on the research on practical legal education models at home and abroad, the article emphasizes the role of the Legal Consulting Center as an ideal model for students to practice legal skills, approach professional practices and develop necessary soft skills.

Through studying the activities of a number of law practice centers at universities, the author recognizes the necessity of establishing and operating a Legal Consulting Center in accordance with current legal regulations. At the same time, the article also proposes a number of solutions to effectively implement the model in training practice, ensuring that law students have the conditions to practice their profession during their studies. The legal consultancy center is considered an effective bridge between theory and practice, contributing to the formation of a team of law graduates with capacity, responsibility and professional ethics.

Keywords: Law training; Legal skills; Law practice; Legal consultancy; Law teaching methods.

1. Đặt vấn đề

Đào tạo luật có vai trò quan trọng trong việc cung cấp nguồn nhân lực pháp lý cho xã hội. Hoạt động nghề luật rất đa dạng, trải dài trên nhiều lĩnh vực của đời sống, người học luật có thể làm việc trong các cơ quan nhà nước như tòa án, viện kiểm sát, cơ quan thi hành án dân sự, các cơ quan hành chính, cũng như có thể làm việc trong lĩnh vực kinh tế tư nhân như pháp chế doanh nghiệp, luật sư, thừa phát lại... Để đáp ứng yêu cầu về nguồn nhân lực ngành luật, trong những năm qua, số lượng các cơ sở đào tạo luật ở Việt Nam đã tăng mạnh, nhưng chất lượng đào tạo chưa đồng đều, còn tồn tại những hạn chế

nhất định, đặc biệt là khả năng giải quyết công việc thực tiễn sau khi tốt nghiệp của sinh viên luật chưa cao. Một phần nguyên nhân là từ việc sử dụng các phương pháp giảng dạy ở các cơ sở đào tạo luật chủ yếu vẫn sử dụng phương pháp giảng dạy truyền thống là thuyết giảng, tập trung cao về lý thuyết ít có khả năng thực hành thực tiễn.

Thực tế cho thấy, việc đào tạo kỹ năng nghề nghiệp của cơ sở đào tạo luật chưa được chú trọng đúng với vai trò quan trọng của nó. Ở Hoa Kỳ, 40% dung lượng chương trình đào tạo nghề luật là rèn luyện và thực hành kỹ năng (Hiền, P.T.; Phương, N.T. 2022). Vì thế, việc đào tạo kỹ năng thực hành

pháp luật cho sinh viên ngành luật ngay từ khi còn ngồi ghế nhà trường là rất cần thiết. Qua đó, đáp ứng được nhu cầu nguồn nhân lực pháp lý chất lượng cao của doanh nghiệp và bắt kịp được với xu thế phát triển của xã hội, đáp ứng yêu cầu đòi hỏi ngày càng cao khi đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Trong giảng dạy luật, mô hình giáo dục pháp luật thực hành là một phương pháp giảng dạy mang tính cải cách đổi mới, giúp nâng cao chất lượng đào tạo luật. Phương pháp này không chỉ giúp sinh viên nâng cao kỹ năng nghề nghiệp, mà còn giúp hình thành tinh thần trách nhiệm và đạo đức nghề nghiệp. Bài viết này sẽ nghiên cứu vai trò và việc ứng dụng hoạt động của trung tâm tư vấn pháp luật vào trong đào tạo thực hành nghề luật.

2. Tổng quan nghiên cứu

Nghiên cứu về phương pháp giảng dạy, nâng cao kỹ năng thực hành nghề luật cho sinh viên đã được một số tác giả trình bày qua một số bài viết như: Ái, H.N. (2022). Giáo dục pháp luật thực hành - Một phương thức giảng dạy luật tiên tiến và triển vọng tại Việt Nam. Tạp chí Pháp luật và Thực tiễn, số 53/2022; Chinh, L.H.P.; Anh, P.N.L.; Duyên, T.T.M. (2023). Ứng dụng mô hình giáo dục pháp luật thực hành trong đổi mới giáo dục đại học. Tạp chí Khoa học và Công nghệ, Đại học Thái Nguyên, số 288(12); Hiền, P.T.; Phương, N.T. (2022). Nâng cao kỹ năng nghề nghiệp cho sinh viên luật trong giai đoạn hiện nay. Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam, số 9 (2022); Nga, P.T. (2021). Tăng cường đào tạo kỹ năng thực hành pháp luật cho sinh viên các trường đại học ở Việt Nam. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số đặc biệt tháng 5/2021). Qua các bài viết trên, các tác giả đã trình bày nhiều vấn đề về lý luận, cũng như vai trò quan trọng của phương pháp giáo dục thực hành pháp luật. Tuy nhiên, về việc ứng dụng hoạt động của mô hình trung tâm tư vấn pháp luật thuộc trường đại học vào giảng dạy, kết nối giữa lý thuyết và thực tiễn vẫn còn bị bỏ ngỏ. Bài viết này đi sâu vào khía cạnh áp dụng trực tiếp hoạt động nghề luật của trung tâm tư vấn pháp luật để sinh viên trải nghiệm, thực hành nhằm nâng cao kỹ năng hành nghề, đạo đức nghề nghiệp.

3. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện bài viết này, tác giả đã sử dụng và kết hợp nhiều phương pháp nghiên cứu. Trong đó, hai phương pháp nghiên cứu được sử dụng chủ đạo là khoa học pháp lý và khoa học giáo dục. Bên cạnh đó, tác giả sử dụng phương pháp phân tích để hệ thống hóa các quy định pháp luật liên quan đến tổ chức và hoạt động của Trung tâm tư vấn pháp luật thuộc các cơ sở đào tạo luật. Đồng thời, tác giả sử dụng phương pháp tổng hợp nội dung các bài viết về vai trò phương pháp giáo dục pháp luật thực hành từ các bài viết nghiên cứu của các tác giả khác. Thêm vào đó, tác giả cũng nghiên cứu hoạt động của một

số mô hình trung tâm tư vấn pháp luật thực tiễn tại các trường đại học đào tạo luật ở Việt Nam để phân tích cụ thể nhằm làm rõ hiệu quả kết nối giữa đào tạo lý thuyết và hoạt động hành nghề pháp luật. Trên cơ sở các kết quả phân tích, bài viết sử dụng phương pháp đánh giá để nhìn nhận tính hiệu quả của trung tâm tư vấn pháp luật trong vai trò hỗ trợ đào tạo, đồng thời đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng hoạt động của trung tâm theo hướng gắn kết chặt chẽ hơn với thực tiễn hành nghề luật.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Khái quát về giáo dục thực hành luật

Trong hoạt động giảng dạy luật, việc ứng dụng mô hình giáo dục pháp luật thực hành được sử dụng phổ biến ở nhiều nước trên thế giới. Trong những năm gần đây, các cơ sở đào tạo luật của Việt Nam bắt đầu quan tâm, nghiên cứu và sử dụng mô hình này trong hoạt động giảng dạy của mình. Giáo dục thực hành luật (Clinical Legal Education) được hiểu là mô hình tổ chức thực hành luật cho sinh viên, học viên và những người nghiên cứu luật; mô hình này tổ chức một cách học năng động thông qua việc rèn luyện các kỹ năng thực hành nghề nghiệp, giúp người học chủ động giải quyết các vấn đề pháp lý cho cộng đồng, cách học này được mô tả là “học tập dựa trên kinh nghiệm” hay “học đi đôi với hành”.

Một số phương pháp đào tạo kỹ năng thực hành pháp luật trên thực tiễn có thể thực hiện (Nga, P.T. 2021) như: (i) Một là, sử dụng án lệ và quyết định của Tòa án trong việc giảng dạy luật cho sinh viên. Với phương pháp này, bản án, quyết định đóng vai trò là những bài tập tình huống giúp sinh viên nghiên cứu, vận dụng, áp dụng kiến thức pháp luật vào những tình huống cụ thể; (ii) Hai là, sử dụng phương pháp diễn án - Mootcourt. Đây là phương pháp được sử dụng phổ biến tại các trường luật trên thế giới như một hình thức hoạt động nghiên cứu và thực hành pháp luật, trong đó sinh viên đóng vai luật sư của các bên trong một vụ việc giả định; (iii) Ba là, sử dụng phương pháp diễn vai (Role Play). Đây là phương pháp cho sinh viên tham gia diễn những kịch bản giả định liên quan đến một tình huống pháp luật cụ thể. Để thực hiện phương pháp này, cần chuẩn bị một số bước như tạo tình huống kịch, tiếp đến là phát triển nội dung, sau đó là chuẩn bị lời thoại, chuẩn bị thông tin, phân vai và cuối cùng là kết thúc. Đây là một phương pháp hay thu hút được nhiều sinh viên tham gia; (iv) Bốn là, sử dụng phương pháp cho sinh viên đi thực tế (Field Trip). Phương pháp này thì giảng viên và các trường sẽ tổ chức cho sinh viên tham quan học tập, trải nghiệm ở ngoài môi trường học tập như Tòa án, Văn phòng luật sư; (v) Năm là, sử dụng phương pháp hội thảo (Seminar). Điểm mạnh của phương pháp này là có sự tham gia của các chuyên gia pháp luật, cũng như giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, kỹ

năng thuyết trình, kỹ năng nghiên cứu khoa học, kỹ năng phân tích...

Theo nghiên cứu của một số tác giả về ứng dụng mô hình giáo dục pháp luật thực hành, hoạt động này có những đóng góp quan trọng trong đổi mới giáo dục đại học theo chuyên ngành luật (Chinh, L.H.P.; Anh, P.N.L.; Duyên, T.T.M. 2023) như: (i) Phương pháp này mở ra cách thức tiếp cận lý thuyết luật học theo kiểu mới, tạo môi trường cho sinh viên tự vận dụng được kiến thức pháp luật một cách chủ động và hứng khởi; (ii) Phương thức giáo dục pháp luật thực hành cũng giúp sinh viên hình thành, rèn luyện được những kỹ năng như thuyết trình, tổ chức làm việc nhóm, xây dựng kế hoạch, quản lý thời gian, xử lý tình huống; (iii) Giúp sinh viên được tham gia vào những hoạt động nghề nghiệp thực sự như tư vấn hay hỗ trợ pháp lý; (iv) Đối với phương diện hoạt động thực hành luật được coi là môn học tự chọn cũng có những tác động tích cực là làm phong phú nhóm môn học tự chọn, phù hợp với xu hướng giáo dục mới hiện nay; (v) Trong quá trình thực hành luật, sinh viên tiếp xúc và mang kiến thức đến phục vụ cho nhu cầu của cộng đồng.

Tóm lại, giáo dục pháp luật thực hành là phương pháp giảng dạy tích cực, nó giúp sinh viên kết nối được giữa lý thuyết pháp lý vào việc giải quyết các vấn đề, vụ việc trong thực tế. Đồng thời, cũng giúp sinh viên hoàn thiện dần các kỹ năng nghề nghiệp, phát triển được các kỹ năng mềm cần thiết trong việc giải quyết công việc sau khi tốt nghiệp. Do đó, phương pháp giáo dục pháp luật thực hành sẽ trở thành xu hướng phổ biến được các cơ sở đào tạo luật Việt Nam nghiên cứu, sử dụng trong chương trình đào tạo thời gian tới. Qua đó, nâng cao chất lượng đào tạo luật, đáp ứng nguồn nhân lực chất lượng cao cho xã hội.

4.2. Hoạt động thực hành luật tại một số cơ sở đào tạo luật

Theo báo cáo của Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội về đào tạo luật, sau hơn 45 năm phát triển, số lượng các cơ sở đào tạo luật tăng lên đáng kể. Ngày càng nhiều các cơ sở đào tạo tự thực tham gia vào đào tạo luật, trong đó có 28 cơ sở đào tạo luật tự thực trên tổng số 79 cơ sở đào tạo luật cả nước đào tạo đúng ngành (chiếm 35,4%). Về quy mô đào tạo cử nhân luật, số liệu thống kê ngày 31/12/2023, có 124.169/2.207.100 sinh viên (chiếm khoảng 5,6 % tổng sinh viên toàn quốc); số sinh viên học hệ đại học chính quy chiếm 62,2% so với tổng số sinh viên học cơ sở đào tạo cử nhân luật (Công thông tin điện tử của Bộ Giáo dục và Đào tạo).

Tổng quan chung, theo yêu cầu đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo luật, các cơ sở đào tạo đã bước đầu chú trọng nhiều hơn đến mô hình giáo dục thực hành, triển khai trong chương trình đào tạo, giúp

sinh viên được trải nghiệm, thực hành kỹ năng, áp dụng kiến thức lý thuyết vào giải quyết tình huống thực tế. Qua tìm hiểu của tác giả ở một số cơ sở đào tạo luật, mô hình giáo dục thực hành có thể thực hiện thông qua hoạt động của trung tâm thực hành pháp luật hoặc trung tâm tư vấn pháp luật, mỗi mô hình có những định hướng, mục tiêu, cụ thể:

Thứ nhất, Trung tâm Thực hành Luật và Khởi nghiệp thuộc Trường Đại học Luật, Đại học Huế là đơn vị chuyên môn trực thuộc Trường Đại học Luật, được thành lập theo Quyết định số 11/QĐ-ĐHL ngày 03/4/2015. Trung tâm Thực hành Luật và Khởi nghiệp chịu sự lãnh đạo, chỉ đạo về chuyên môn, nghiệp vụ của Trường Đại học Luật, theo quy định của pháp luật. Nguyên tắc hoạt động theo Quy chế tổ chức và hoạt động của Trường Đại học Luật, của Đại học Huế và điều lệ trường đại học. Trung tâm Thực hành Luật và Khởi nghiệp là đơn vị duy nhất thực hiện song song hai chức năng về chuyên môn và quản lý hành chính trong Trường Đại học Luật, Đại học Huế. Kể từ khi ra đời, Trung tâm đảm nhận sứ mạng của một đơn vị vừa giảng dạy, nghiên cứu khoa học chuyên về thực hành luật, vừa quản lý hành chính về công tác thực hành luật, khởi nghiệp - đổi mới sáng tạo và phục vụ cộng đồng. Trung tâm đóng vai trò quan trọng trong việc từng bước nâng cao năng lực, trong đó chú trọng về đào tạo kỹ năng cho sinh viên. Nhiệm vụ của Trung tâm là quản lý chuyên môn và đảm bảo chất lượng trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học và hoạt động của sinh viên; Tổ chức các hoạt động thực hành luật (giảng dạy pháp luật cộng đồng, quản lý các dự án tài trợ của nước ngoài, tổ chức các hoạt động thực tập, thực tế cho sinh viên, tổ chức phiên tòa giả định, phiên tòa lưu động, tổ chức các chương trình đào tạo kỹ năng thực hành luật cho sinh viên...); Xây dựng, thiết lập quan hệ, hợp tác với các doanh nghiệp; Tổ chức các chương trình đào tạo, tập huấn kiến thức về khởi nghiệp, tổ chức các cuộc thi về khởi nghiệp. Thiết lập và hình thành mạng lưới khởi nghiệp, tạo môi trường để sinh viên, giảng viên của Nhà trường trải nghiệm các hoạt động về khởi nghiệp; Xây dựng quy chế, kế hoạch và triển khai thực hiện các hoạt động phục vụ cộng đồng. Định hướng phát triển của Trung tâm đến năm 2025, trở thành Trung tâm nghiên cứu chuyên sâu trong lĩnh vực thực hành luật, kỹ năng và khởi nghiệp - đổi mới sáng tạo; thực hiện chức năng tổ chức nâng cao năng lực thực hành nghề nghiệp cho sinh viên Trường (Công thông tin điện tử Trường Đại học Luật - Đại học Huế).

Bên cạnh đó, Trường Đại học Luật, Đại học Huế cũng mở Trung tâm tư vấn pháp luật và đào tạo ngắn hạn (Hiệu trưởng Trường Đại học Luật đã ký quyết định số 18/QĐ-ĐHL ngày 03/4/2015 về việc thành lập Trung tâm Tư vấn pháp luật và Đào tạo ngắn hạn trực thuộc Trường Đại học Luật - Đại học Huế). Chức năng của Trung tâm Tư vấn pháp luật và Đào

tạo ngắn hạn là phục vụ công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học, tư vấn pháp luật thông qua việc giảng dạy của giảng viên Trung tâm, mở các lớp đào tạo ngắn hạn, thực hiện tư vấn và tuyên truyền pháp luật cho cá nhân và tổ chức có nhu cầu, góp phần thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị và hoạt động đào tạo, phục vụ học tập của Nhà trường. Hoạt động của Trung tâm gồm có: (i) Hướng dẫn giải đáp pháp luật: tư vấn soạn thảo hoặc trực tiếp soạn thảo đơn, di chúc và các giấy tờ khác liên quan đến pháp luật; tư vấn soạn thảo hoặc trực tiếp soạn thảo các hợp đồng dân sự, kinh tế, lao động; tư vấn về thể chế, tư vấn về đánh giá hiệu quả thực hiện các dự án về pháp luật, xóa đói giảm nghèo hoặc về thể chế tại Việt Nam; (ii) Đại diện cho khách hàng tham gia tố tụng hình sự, dân sự, kinh tế, lao động, hành chính: bảo vệ quyền lợi của người bị hại, nguyên đơn dân sự, bị đơn dân sự, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan trong vụ án hình sự; tham gia tố tụng với tư cách là người đại diện hoặc là người bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của nguyên đơn, bị đơn, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan trong các vụ án về tranh chấp dân sự, kinh tế, lao động, hành chính và các vụ việc khác theo quy định của pháp luật; (iii) Đại diện ngoài tố tụng cho khách hàng: đại diện cho các cá nhân, tổ chức ký kết các hợp đồng dân sự, kinh tế; đại diện cho các cá nhân tổ chức trong việc giải quyết các tranh chấp dân sự, kinh tế hành chính, giải quyết khiếu nại các quyết định hành chính và hành vi hành chính; (iv) Thực hiện trợ giúp pháp lý miễn phí cho các đối tượng chính sách theo quy định của luật trợ giúp pháp lý và các đối tượng khác, đáp ứng nhu cầu phục vụ cộng đồng của Nhà trường; (v) Thực hiện dịch vụ pháp lý khác theo quy định của pháp luật (Cổng thông tin điện tử Trường Đại học Luật, Đại học Huế).

Thứ hai, Trung tâm Tư vấn pháp luật Học viện Phụ nữ Việt Nam được tổ chức và hoạt động theo Nghị quyết số 03/NQ-HĐHV ngày 28/02/2023 của Hội đồng Học viện Phụ nữ Việt Nam. Chức năng, nhiệm vụ của Trung tâm Tư vấn pháp luật Học viện Phụ nữ Việt Nam là thực hiện tư vấn theo phạm vi hoạt động, bồi dưỡng nghiệp vụ tư vấn pháp luật; tổ chức thực hành, thực tập về tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý cho sinh viên ngành luật, luật kinh tế; thực hiện nhiệm vụ khác liên quan đến pháp luật theo phân công của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và Học viện Phụ nữ Việt Nam. Phạm vi hoạt động của Trung tâm Tư vấn pháp luật Học viện Phụ nữ Việt Nam là thực hiện tư vấn pháp luật; cử luật sư làm việc theo hợp đồng tham gia tố tụng để bào chữa, đại diện, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của cá nhân, tổ chức, yêu cầu tư vấn pháp luật đối với vụ việc Trung tâm tư vấn; thực hiện trợ giúp pháp lý theo quy định pháp luật; nhận, thực hiện vụ việc trong tất cả các lĩnh vực pháp luật (Cổng thông tin điện tử Học viện Phụ nữ Việt Nam).

Thứ ba, một số đơn vị đào tạo thành lập trung tâm thực hành pháp luật thuộc khoa luật như: Ngày 06/12/2023, Trường Đại học Mở Hà Nội quyết định thành lập Trung tâm Thực hành pháp luật thuộc Khoa Luật nhằm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy, giúp tăng cường kết nối và hợp tác giữa Khoa Luật với các cơ sở đào tạo luật khác, đồng thời tăng cường kiến thức thực tiễn về các vấn đề pháp luật cho người học trong từng vụ việc cụ thể, luyện kỹ năng thực hành nghề nghiệp; nâng cao trách nhiệm xã hội của người học đối với cộng đồng. Hoặc như Trường Đại học Tài chính, Ngân hàng Hà Nội ban hành Quyết định số 58/QĐ-ĐHTNH ngày 28/02/2023 thành lập Trung tâm thực hành nghề luật là đơn vị trực thuộc Viện Pháp luật Kinh tế. Hay như Trường Đại học Cần Thơ thành lập Trung tâm Thực hành pháp luật vào tháng 3/2023, trên cơ sở tiếp nhận các hoạt động về tư vấn và thực hành nghề luật từ Trung tâm Luật So sánh trước đây, trung tâm tiếp tục thực hiện các hoạt động gắn với tư vấn, thực hành luật, kết nối, tổ chức cho sinh viên đi giao lưu, rèn nghề, phát triển năng lực thực hành pháp luật. Cụ thể: Trung tâm thực hiện tư vấn pháp luật (ở góc độ giải thích, hướng dẫn chuyên môn cho người có yêu cầu hoàn toàn miễn phí); Trung tâm đã huy động, thành lập các đội sinh viên để tham gia các cuộc thi học thuật do các cơ sở đào tạo luật trong nước tổ chức; Nhằm tăng cơ hội thực hành nghề, Trung tâm đã kết nối với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tại Cần Thơ để tổ chức cho sinh viên tham gia trực văn phòng hỗ trợ tư vấn pháp lý tại trụ sở của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Như vậy, nhìn chung, có nhiều cơ sở đào tạo luật đã thành lập trung tâm thực hành luật, trung tâm tư vấn pháp luật hoặc cả hai để tăng cường đào tạo thực hành pháp luật cho sinh viên. Ở hình thức đơn giản hơn, các cơ sở đào tạo luật có thể thành lập trung tâm thực hành pháp luật thuộc cấp khoa hoặc các đơn vị trực thuộc, hướng tới việc rèn luyện các kỹ năng cơ bản và thực hiện các hoạt động thực hành pháp luật đơn giản. Ở hình thức cao hơn, các đơn vị có thể thành lập trung tâm tư vấn pháp luật để thực hiện các hoạt động cung cấp dịch vụ pháp lý chuyên nghiệp, cho sinh viên trải nghiệm môi trường công việc nghề luật thực tế, trách nhiệm cao. Đây cũng là xu thế mới của hoạt động thực hành pháp luật trong bối cảnh hiện nay.

4.3. Quy định pháp luật về trung tâm tư vấn pháp luật

Mô hình hoạt động của trung tâm tư vấn pháp luật được điều chỉnh bởi hai văn bản quy phạm pháp luật chính là Nghị định số 77/2008/NĐ-CP ngày 16/7/2008 của Chính phủ về tư vấn pháp luật và Thông tư số 01/2010/TT-BTP ngày 09/02/2010 của Bộ Tư pháp quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Nghị định số 77/2008/NĐ-

CP. Các văn bản trên quy định về tổ chức, hoạt động tư vấn pháp luật của tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức chính trị xã hội - nghề nghiệp, tổ chức xã hội nghề nghiệp, cơ sở đào tạo, cơ sở nghiên cứu chuyên ngành luật. Hoạt động tư vấn pháp luật này mang tính chất xã hội, không nhằm mục đích thu lợi nhuận.

Tổ chức chủ quản có các điều kiện như có ít nhất hai tư vấn viên pháp luật hoặc một tư vấn viên pháp luật và một luật sư hành nghề với tư cách cá nhân làm việc theo hợp đồng lao động hoặc hai luật sư hành nghề với tư cách cá nhân làm việc theo hợp lao động, có trụ sở làm việc của trung tâm thì được thành lập trung tâm tư vấn pháp luật để thực hiện tư vấn pháp luật cho thành viên, hội viên, đoàn viên của tổ chức mình và cá nhân, tổ chức khác. Cơ cấu tổ chức, quy chế hoạt động của trung tâm tư vấn pháp luật do tổ chức chủ quản quyết định. Như vậy, các trường đại học có thể thành lập trung tâm tư vấn pháp luật và quyết định cơ cấu tổ chức, hoạt động của trung tâm này.

Về phạm vi hoạt động của mình, các trung tâm tư vấn pháp luật được thực hiện tư vấn pháp luật; được cử luật sư làm việc theo hợp đồng cho trung tâm tham gia tố tụng để bào chữa, đại diện, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của cá nhân, tổ chức yêu cầu tư vấn pháp luật đối với vụ việc mà trung tâm tư vấn pháp luật; được thực hiện trợ giúp pháp lý theo quy định của pháp luật về trợ giúp pháp lý; trung tâm tư vấn được nhận và thực hiện vụ việc trong tất cả các lĩnh vực pháp luật. Hoạt động tư vấn pháp luật của trung tâm bao gồm: hướng dẫn, giải đáp thắc mắc pháp luật; tư vấn, cung cấp ý kiến pháp lý; soạn thảo đơn, hợp đồng, di chúc và các giấy tờ khác; cung cấp văn bản pháp luật, thông tin pháp luật; đại diện ngoài tố tụng cho người được tư vấn pháp luật để thực hiện các công việc có liên quan đến pháp luật.

Như vậy, Trung tâm tư vấn pháp luật là một đơn vị có tư cách pháp lý độc lập khi tham gia các hoạt động tư vấn pháp luật, được cử luật sư tham gia các hoạt động tố tụng dân sự, tố tụng hình sự, đại diện thực hiện các công việc ngoài tố tụng cho khách hàng, cũng như thực hiện các dịch vụ pháp lý khác. Trung tâm tư vấn pháp luật có vai trò, chức năng gần như các đơn vị, tổ chức hành nghề luật như văn phòng luật sư, công ty luật. Việc thực hành, thực tập tại các trung tâm tư vấn pháp luật sẽ giúp sinh viên trải nghiệm môi trường làm việc thực tế, chuyên nghiệp, trách nhiệm nghề nghiệp cao, khả năng giải quyết, xử lý được các tình huống thực tế. Qua đó, sinh viên luật sau khi tốt nghiệp sẽ đáp ứng nhu cầu, các yêu cầu ngày càng cao của thị trường nhân lực pháp lý, không gặp khó khăn khi tiếp nhận công việc tại các doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị hoạt động trong lĩnh vực pháp luật.

5. Thảo luận

Theo Quyết định số 678/QĐ-BGDĐT ngày 14/3/2025 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chuẩn chương trình đào tạo lĩnh vực Pháp luật trình độ đại học, trong đó nêu rõ mục tiêu của chương trình đào tạo là đào tạo người học có phẩm chất chính trị, đạo đức, có sức khỏe, có kiến thức chuyên môn pháp luật toàn diện, hệ thống, nắm vững nguyên lý, quy luật xã hội liên quan đến pháp luật, có kỹ năng cơ bản thực hành nghề luật, có khả năng làm việc độc lập, sáng tạo và giải quyết những vấn đề thuộc lĩnh vực pháp luật, thích nghi với môi trường làm việc, có ý thức phục vụ nhân dân. Bên cạnh đó, cũng đặt ra yêu cầu về cơ sở vật chất, công nghệ và học liệu là cơ sở đào tạo bảo đảm đáp ứng các yêu cầu tối thiểu sau “Có phòng diễn án có các thiết bị, dụng cụ đáp ứng yêu cầu thực hành xét xử các vụ án; có văn bản phòng thực hành pháp luật hoặc trung tâm tư vấn pháp luật được thiết kế phù hợp với ngành đào tạo”.

Từ vai trò quan trọng của giáo dục thực hành pháp luật đối với việc hình thành kỹ năng chuyên môn, đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên và yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc các cơ sở đào tạo luật cần phải có văn phòng thực hành pháp luật hoặc trung tâm tư vấn pháp luật thì việc thành lập trung tâm tư vấn thuộc trường đại học đào tạo luật là phù hợp với xu thế của bối cảnh hiện tại cũng như đáp ứng quy định của pháp luật. Tuy nhiên, chúng ta cần nghiên cứu về cách thức, mô hình triển khai hoạt động thực hành pháp luật cho sinh viên phù hợp với chương trình đào tạo lĩnh vực pháp luật và nâng cao kỹ năng nghề luật cho sinh viên.

Các mô hình giáo dục pháp luật thực hành phổ biến trên thế giới đã được tác giả Ái, H.N. (2022) nghiên cứu, có thể kể đến các mô hình: (i) Văn phòng luật sư thực hành (In-House Live Client Clinic), mô hình này được tổ chức và hoạt động như một văn phòng luật sư thực sự, sinh viên được làm việc với khách hàng thật và trên những vụ việc thật, nhưng không thu phí. Đối với mô hình này thì sinh viên có cơ hội học tập và trải nghiệm ở mức độ cao nhất; (ii) Chương trình pháp luật đường phố (Street Law), mô hình này còn có tên khác như giáo dục pháp luật cộng đồng (Community Legal Education), đặt trọng tâm vào bài giảng của sinh viên với sự hướng dẫn, giám sát của giảng viên luật nhằm nâng cao kiến thức pháp luật cho người dân, trước hết là tầng lớp yếu thế trong xã hội; (iii) Các chương trình thực hành luật mang tính mô phỏng (Simulations), trong chương trình này các tình huống pháp lý được xây dựng theo hình thức giả định để giúp sinh viên tiếp cận với thực tiễn và rèn luyện các kỹ năng pháp lý; (iv) Thực tập ở văn phòng luật sư/công ty luật (Externships), chương trình này tương tự như mô hình văn phòng luật sư thực hành, nhưng khác ở đối

tượng khách hàng có chi trả phí, phạm vi vụ việc rộng hơn.

Tựu trung, các mô hình giáo dục pháp luật thực hành đều hướng tới việc tạo điều kiện để sinh viên tiếp cận thực tiễn, giải quyết những vụ việc thực sự cho khách hàng. Trên cơ sở quy định pháp luật Việt Nam, tác giả xin đưa ra một số đề nghị để triển khai hiệu quả việc ứng dụng mô hình giáo dục pháp luật thực hành vào chương trình đào tạo luật như sau:

Trước hết, đối với cơ sở đào tạo luật nên đăng ký thành lập trung tâm tư vấn pháp luật trực thuộc đơn vị. Đây là bước đầu tiên và quan trọng nhất là hình thành nên pháp nhân có tư cách pháp lý để thực hiện các hoạt động như tư vấn pháp luật, tham gia tố tụng, bào chữa, bảo vệ quyền lợi hợp pháp cho đương sự, đại diện ngoài tố tụng và thực hiện các dịch vụ pháp lý khác. Việc thành lập trung tâm tư vấn pháp luật đã có cơ sở pháp lý rõ ràng là Nghị định số 77/2008/NĐ-CP ngày 16/7/2008 của Chính phủ về tư vấn pháp luật, cho phép các cơ sở giáo dục thành lập trung tâm tư vấn pháp luật để thực hiện tư vấn pháp luật miễn phí cho thành viên, hội viên, đoàn viên của tổ chức chủ quản và thực hiện tư vấn pháp luật miễn phí cho người nghèo và các đối tượng được hưởng chính sách ưu đãi theo quy định pháp luật.

Mặt khác, việc thành lập trung tâm tư vấn pháp luật cũng yêu cầu cần thiết để đảm bảo quy định về cơ sở vật chất, công nghệ và học liệu theo Quyết định số 678/QĐ-BGDĐT ngày 14/3/2025 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chuẩn chương trình đào tạo lĩnh vực Pháp luật trình độ đại học, trong đó yêu cầu các cơ sở đào tạo phải đáp ứng các yêu cầu tối thiểu sau “có phòng diễn án có các thiết bị, dụng cụ đáp ứng yêu cầu thực hành xét xử các vụ án; có văn phòng thực hành pháp luật hoặc trung tâm tư vấn pháp luật được thiết kế phù hợp với ngành đào tạo”.

Tiếp đến, chúng ta cần xây dựng các phương thức để sinh viên luật thực hành luật phù hợp với hoạt động tại trung tâm tư vấn pháp luật. Bởi vì, pháp luật cũng quy định về những điều kiện của người được thực hiện tư vấn pháp luật gồm có: tư vấn viên pháp luật, luật sư, cộng tác viên pháp luật. Những chủ thể này thì cần có đáp ứng những điều kiện mới được công nhận để thực hiện các công việc liên quan đến nghề luật. Tuy nhiên, sinh viên có thể tham gia với vai trò làm trợ lý hỗ trợ cho tư vấn viên pháp luật, luật sư hay cộng tác viên pháp luật của trung tâm tư vấn pháp luật. Trong thực tiễn, những năm qua, Trung tâm Tư vấn pháp luật Trường Đại học Luật Hà Nội thường có thông báo tuyển sinh viên thực hành luật tại Trung tâm có thời hạn, không phải sinh viên nào cũng được tham gia, mà cần phải

trải qua sự chọn lọc, đáp ứng về chuyên môn nhất định thông qua làm bài thi viết.

Tuy nhiên, trung tâm tư vấn pháp luật có đầy đủ điều kiện để thực hiện các mô hình giáo dục pháp luật thực hành phổ biến trên thế giới đã nêu ở trên. Trung tâm tư vấn pháp luật là một đơn vị hành nghề luật thực thụ, cung cấp môi trường làm việc hoàn toàn lý tưởng cho sinh viên, cả ở thực hành công việc trong các vụ việc hỗ trợ pháp lý miễn phí lẫn thực hiện công việc hỗ trợ cho các vụ việc có thu phí. Đồng thời, trung tâm tư vấn pháp luật cũng có hồ sơ, tài liệu để xây dựng được hồ sơ các vụ án, vụ việc giả định sát với thực tế nhất để sinh viên thực hành mô phỏng. Mặt khác, trung tâm tư vấn pháp luật cũng có thể hỗ trợ được sinh viên tham gia các hoạt động giáo dục pháp luật cộng đồng thông qua các hoạt động phổ biến giáo dục pháp luật, tuyên truyền, hay như tổ chức phiên tòa giả định để giáo dục, hướng dẫn pháp luật cho các đối tượng phù hợp theo quy định pháp luật.

Như vậy, chúng ta có thể khẳng định được vai trò quan trọng của trung tâm tư vấn pháp luật trong các cơ sở đào tạo luật. Qua đó, hỗ trợ được việc vận dụng đa dạng các mô hình giáo dục pháp luật thực hành, giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng nghề luật, các kỹ năng mềm trong công việc ngay từ khi còn đi học, đảm bảo được nguồn nhân lực pháp lý đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp, các cơ quan đơn vị, cũng như theo kịp với sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và thế giới.

6. Kết luận

Trong bối cảnh đất nước đang bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc thì việc đổi mới, áp dụng các phương pháp giáo dục tích cực trong các chương trình đào tạo nói chung, chương trình đào tạo trong lĩnh vực pháp luật nói riêng là rất cần thiết. Phương pháp giáo dục pháp luật thực hành là một mô hình giáo dục hiện đại, hiệu quả đã được chứng minh ở nhiều quốc gia trên thế giới. Để bắt kịp với xu thế của thời đại, các cơ sở đào tạo luật của Việt Nam cũng cần đẩy mạnh nghiên cứu, ứng dụng hoạt động giảng dạy pháp luật để nâng cao chất lượng, hiệu quả đào tạo luật. Một trong các cách thức để các cơ sở đào tạo luật nhanh chóng vận dụng, áp dụng được mô hình giáo dục pháp luật thực hành là thành lập trung tâm tư vấn pháp luật. Với tư cách pháp lý rõ ràng của mình, các trung tâm tư vấn pháp luật sẽ là cầu nối quan trọng để kết nối lý thuyết pháp luật và thực tiễn giải quyết vụ việc cho sinh viên luật. Qua thực hành, thực tập, rèn luyện kinh nghiệm tại các trung tâm tư vấn pháp luật của các cơ sở đào tạo, sinh viên sau khi tốt nghiệp sẽ tự tin bước vào đời sống thực tiễn trong xã hội.

Tài liệu tham khảo

- Ái,H.N.(2022). *Giáo dục pháp luật thực hành - Một phương thức giảng dạy luật tiên tiến và triển vọng tại Việt Nam*. Tạp chí Pháp luật và Thực tiễn, số 53/2022.
- Chinh,L.H.P.; Anh,P.N.L.; Duyên,T.T.M. (2023). *Ứng dụng mô hình giáo dục pháp luật thực hành trong đổi mới giáo dục đại học*. Tạp chí Khoa học và Công nghệ, Đại học Thái Nguyên, số 288(12).
- Cổng thông tin điện tử của Bộ Giáo dục và Đào tạo, <https://moet.gov.vn/tintuc/Pages/tin-tong-hop.aspx?ItemID=9847>, truy cập ngày 17/6/2025.
- Cổng thông tin điện tử Trường Đại học Luật - Đại học Huế, <https://hul.edu.vn/vi/unit/trung-tam-thuc-hanh-luat-khoi-nghiep>, truy cập ngày 17/6/2025.
- Cổng thông tin điện tử Trường Đại học Luật - Đại học Huế, <https://hul.edu.vn/vi/unit/trung-tam-tu-van-phap-luat-dt-ngan-han>, truy cập ngày 18/6/2025.
- Cổng thông tin điện tử Học viện Phụ nữ Việt Nam, <https://hvpnv.vn.edu.vn/gioi-thieu-so-do-to-chuc-trung-tam-trung-tam-tu-van-phap-luat/>, truy cập ngày 17/6/2025.
- Hiền,P.T.; Phương,N.T. (2022). *Nâng cao kỹ năng nghề nghiệp cho sinh viên luật trong giai đoạn hiện nay*. Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam, số 9(2022).
- Nga,P.T.(2021). *Tăng cường đào tạo kỹ năng thực hành pháp luật cho sinh viên các trường đại học ở Việt Nam*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số đặc biệt tháng 5/2021).
- Nghị định số 77/2008/NĐ-CP ngày 16/7/2008 của Chính phủ về *tư vấn pháp luật*.
- Quyết định số 678/QĐ-BGDĐT ngày 14/3/2025 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo *ban hành Chuẩn chương trình đào tạo lĩnh vực Pháp luật trình độ đại học*.
- Thông tư số 01/2010/TT-BTP ngày 09/02/2010 của Bộ Tư pháp *quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Nghị định số 77/2008/NĐ-CP ngày 16/7/2008 của Chính phủ về tư vấn pháp luật*.
- Trang tin Tài nguyên số Trường Đại học Luật, Đại học Huế, <https://lib.hul.edu.vn/handle/123456789/97>, truy cập ngày 18/6/2025.
-

TRUNG TÂM TƯ VẤN PHÁP LUẬT THUỘC TRƯỜNG ĐẠI HỌC
KẾT NỐI LÝ THUYẾT VÀ THỰC HÀNH TRONG ĐÀO TẠO LUẬT

Trần Sơn Hải

Trường Đại học Trung Vương

ROR iD: <https://ror.org/05xzsm645>

Email: haitrs@hotmail.com

Ngày nhận bài: 14/7/2025

Ngày phản biện: 05/8/2025

Ngày tác giả sửa: 26/8/2025

Ngày duyệt đăng: 22/9/2025

Ngày phát hành: 30/9/2025

DOI:

<https://doi.org/10.64223/tvj.p2025.v1.i3.a50>

ORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0007-4526-296X>

Tóm tắt:

Bài viết làm rõ vai trò quan trọng của Trung tâm tư vấn pháp luật thuộc các cơ sở đào tạo luật trong việc kết nối lý thuyết và thực hành, qua đó góp phần nâng cao chất lượng đào tạo luật. Bài viết cũng phân tích thực trạng giảng dạy luật ở Việt Nam hiện nay còn nặng lý thuyết, thiếu kỹ năng thực hành, làm giảm khả năng hành nghề của sinh viên sau tốt nghiệp. Trên cơ sở nghiên cứu mô hình giáo dục pháp luật thực hành ở trong và ngoài nước, bài viết nhấn mạnh vai trò của Trung tâm tư vấn pháp luật như một mô hình lý tưởng để sinh viên rèn luyện kỹ năng nghề luật, tiếp cận thực tiễn nghề nghiệp và phát triển các kỹ năng mềm cần thiết.

Qua tìm hiểu hoạt động của một số trung tâm thực hành luật tại các trường đại học, tác giả nhận thấy sự cần thiết của việc thành lập và vận hành Trung tâm tư vấn pháp luật theo quy định pháp luật hiện hành. Đồng thời, bài viết cũng đề xuất một số giải pháp triển khai mô hình hiệu quả trong thực tiễn đào tạo, đảm bảo sinh viên luật có điều kiện thực hành nghề nghiệp ngay trong thời gian học. Trung tâm tư vấn pháp luật được xem như cầu nối hiệu quả giữa lý thuyết và thực hành, góp phần hình thành đội ngũ cử nhân luật có năng lực, trách nhiệm và phẩm chất đạo đức nghề.

Từ khóa: Đào tạo luật; Kỹ năng nghề luật; Thực hành luật; Tư vấn pháp luật; Phương pháp giảng dạy luật.